

✠ ПОРАТАЈ БОГЪ

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOV

2. číslo

Budyšin, februar 1964

Lětnik 14

Hrono na mały rózku 1964

Hdyž wy stejiće a prosyće, wodajće, maće-li što přećiwo komu.

Mark. 11, 25

Někotre hrěchi a přestupjenja Božich kaznjow su tajke, zo teho, kiž je so přehřešil na někajke wašnje, hnydom zjawnje jako hotoweho hrěšnika woznamjenja. Na příklad, hdyž je što kradnył, jebał, mandželstwo lamał abo na podobne wašnje něšto skučil. To my mjenujemy „čorne hrěchi“. Kajke su potom „běle hrěchi“? Su to tajke, kotrež su bóle njewinowate? Ně, tajke runje tak před Bohom plaća, ale před čłowjekami móže tajki hrěšnik stać jako wosoba z „běłym lacom“, wón móže so zdać jara čestny a njeporočny a tež pobožny być. A tajki běly hrěch mamy před sobu, hdyž jedyn druhemu na žadyn pad njecha wodać. A to husto namakamy na swěće, na wsach a w městach, w domach, w swojbach, zo je jedyn zly na druhého, druhemu přeco zaso porokuje, štož je tón woprawdže na nim skučil. A to je to, štož Jezus tu šwika w našim hronu. A zo wón na pobožnych, wěrjacych ludźi mysli, pokazuje nam spočatk tuteho słowa. Wón njepřaji to jenož tak jako powšitkownu mudrosć a regulu za wšěch, ale wón wuraznje wuzběhuje: „Hdyž stejiće a prosyće!“ To so po Jezusowym słowje na žadyn pad njehodźi a njeznjesy, być wěrjacy, cyrkwiński čłowjek, kiž so modli na kemašach abo doma, a kiž potom na žane wašnje hotowy a zwólniwy njeje, druhemu wodać.

Tajka zmyslenosć haći prawu wěru; přetož Bóg sam njemóže wodać, hdyž my druhim wodać njechamy. Jenož z tym wuměnjenjom móže Bóg wodać. Wažne je, zo bychmy wědzeli, zo w samsnej štuće Jezus dale praji: „Tak zo by tež Wótc w njebjesach wam waše hrěchi wodał. Hdyž wy pak njewodaće, tež wam waš Wótc, kiž w njebjesach je, waše hrěchi njewoda.“ Abo kak je Knjez nas wučil w swjatym Wótčenašu? „Wodaj nam naše winy, kaž my wodawamy našim winikam!“

Bóg Knjez je zwólniwy, wodać a hrěchi wutupić. Za to je swojeho Syna dał za nas! Za to je Zbožnik wumřel na křižu. W februaru so swj. póst započnje. A tute słowo tu je Jezus prajil při spočatku martrowneho tyždjenja. W samsnym stawje slyšimy wo tym, kak je Jezus Božmončku nutř čahnył do Jeruzalema, hdžež ludžo wołaja woboje „Hoziana!“ a „Křižuj, křižuj jeho!“ Woni

Č E S Ć

Někotre mysličky za naš kublanski dzeń 2. měrca 1964 w Budyšinje, na kotrymž chcemy so zaběrać z wosmej kaznju!

Na pačerjach so džěci prašam: „Kajke kubło nam škita wosma kaznja?“ Sedma kaznja škita čłowjekow zejmske kubla, kotrež je sej pócíwje zaslužil. Pjata kaznja škita čłowjekow žiwjenje, kotrež je Bóg dał a kotremuž smě jenož Bóg kónc postajić. Šesta kaznja škita swojbu, zo njeby rozpadnyła. Ale kajke kublo škita wosma kaznja? Čłowjekow česć! Ty njesměš swojemu blišemu za jeho česću stać a tež tvojou česć njesměš nictón tebi brać.

Je tola česć tak wažne kublo? Što docyła je česć? Što je čestny? Na kajke wašnje dobudžemy sebi česć a sebi ju wuchowamy? To su čěše prašenja, hač by to zwoprědka měnić móhl. Džensa chcemy něšto wo česći sej rozmyslować.

Čestny čłowjek — to je čłowjek z dobrym mjenom. Do njeho maš do wěru. Wot njeho daš sebi radzić. Jeho maš rady za přečela. Jeho słowo něšto plaći. Kak sej tajke dobre mjeno dobudžemy. Na to wotmołwić sej žada wjele mudrosće a přemyslowanja.

Čłowjekowo čłowjekam jich dobre mjeno kradnjeja, abo, štož nas wosebje móta, křesćijenjo so na druhich přisłodžerjo. To je wučinjeny hrěch. Njech je čłowjek chudy, chory, hubjeny, wosamočeny! Hdyž pak ma wón čestne mjeno, potom ma wón tola hišće wjele. Kajku hódnotu ma bohatswo nječestneho bohačka?

Tuž měj zańč česć swojeho blišeho, nješkoduj jeho na česći! Njepotorhaj jeho nahladnosć! Ty jeho z tym strašnje zraniš. To zle při tym je, zo je

njesu jenož w Jeruzalemje tak wołali! Na křižu pak je so najwjetše stało, naše wumóženje. My pak tón skutk njemóžny činimy, hdyž my njechamy wodać, ale wostanjemy w njeznjesliwosći a w zasakłosći wutroby.

Njesmilny sud pak dóstanje, kiž smilny był tu njeje, kiž zatwierdženy wostanje a wodał njeje ženje.

La.

twój hrěch tebi čezko dopokazać. Paducha móžeš skěrje lepčić a sudnistwu přepodać. Přisłodžerjo hrěša husto dosć z miłym a dobroćiwym wobličom a sej snadź sami ani wědomni njesu, kajku złość swojemu blišemu činja. Paduch chce so wobohačić. Tež tón, kotryž swojemu blišemu jeho česć kradnje, chce so wobohačić. „Kajki je wón njedušny, žalostny a nječestny čłowjek — ale ja sym wězo cyle hinaši!“ Džiwna wěc wšak je, přisłodžer kradnje tamnemu jeho česć. Wón je tamnemu zeškodził na bolostne a zrudne wašnje, ale je wón z tym swoju česć powjetšil, swoje mjeno polěpšil? Njeje wón wjele bóle sam swoje mjeno wopancał? Wón je škodu načinił tamnemu a wón je sam sebi zeškodzał.

Takle džiwna wěc to je z Božimi kaznjemi. Je přestupować je jenož škoda a wina. Bože kaznje pak džeržeć, přinjese Bože žohnowanje.

Štož druhého česć, česć sam sebjem!

W.

Wječorna modlitwa

Knježe Božo, ja so tebi džakuju, zo je so tež tutón dzeń pod twojeju wolu minyl.

Ja so tebi džakuju, zo so moje čělo a moja duša změrujetej a spokojitej!

Twoja ruka bě nade mnu a mje škitaše.

Wodaj ty wšu slabu wěru a wšě winy a złośće tuteho dnja, a pomhaj mi, zo wodawam wšěm tym,

kotřiž běchu złośtni přećiwo mi. Daj mi w měrje spać pod twojim škitom

a wobchowaj mje před spytowanjami čmy.

Tebi poručam svojich, tebi poručam tutón dom,

Tebi poručam swoje čělo a swoju dušu.

Božo, buď chwalene twoje swjate mjeno!

(Dietrich Bonhoeffer)
w jastwje

Naša jězba 1963

Postopach Jana Husa, Jana Amosa Komenskeho a serbskich humanistow

Podal Gerhard Wirth

Pokročowanje

Njedzelu rano jědzechmy z wysokich horow přez překrasnu krajinu Słowakskeho raja po wijatej droze nahle dele do Dobšiny, małego městačka z asbestowej industriju. Asbest je łopjenaty kameň, kotryž so hodźi tkać a tak nastanu hadrješća, kotrež so njepala. To je za wěste potrjebny jara wažne. Dobšina je stare město z bohatej zašłosću. Jow su so zetkale intenziwnje tři narody, słowakski, němski a madžarski. A každy lud je na městačko swój wliw wukonjał. Džensa staj madžarski a němski lud so pozhubiłoj, ale tola so tež džensa tam hišće we wěstych časach tež w němskej a madžarskej rěči Bože slo-

tej muskej pyše běch w léce 1946 na zjězdze Słowakskeje ewangelskeje młodizny předował. A wón bě tehdom na tutech kemšach přewzał liturgiski džěl. Tak běchmoj nadobo staraj znataj.

Škoda, zo njejsym wulku wjelbowanu farsku jstwu fotografował. Fara w Dobšinje je stare, nadobne twarjenje. Zahrodka zady chěže nahle postupuje a wot tam maš přez třěchi městačka rjany wuhlad na krasnu krajinu słowakskeho paradiza. Hišće mi klinči lube přeprošenje fararki we wušomaj, zo bychmy tola k wobjedu tam wostali: „Njeh sa pači“ (njeh so Wam spodoba), mjenujcy, zo bychmy tam wostali. A tak běchu tam

Banska Bystrica

wo předuje. Běchmy tam zahe dosć, zo móžachmy před cyrkwju w rjanym slóncu kemšerjow wobkedźbować, kotřiž nutrnje so k Božej službje hromadźichu. Boža služba běše wězo w słowakskej rěči, kaž to normalnje bywa. Hłosy kěrlušow běchu nam wšitke znate, byrnjež mějachu někotre přeměnjenja porno našim melodijam. Słowakske mu předowanju sym derje zrozumil. Předar, něhdže 40 lět stary, móže na dobre a chutne wašnje wosadže ewangelij připowědać jako tu dobrou powěsć. W swojim předowanju wšak na to spominaše, kak su čłowjekoj Bože slowo zanjechali a w swojej zabłudzenosci wjele horja načinili. Na kemšach běše wopyt trochu tajki kaž w našich serbskich wosadach. Farska swójba nas štyrjoch přeprasy na faru a tute hodžiny nam wostanu w najrjeńšim dopomnjeću. Poprawom wšak žaneje chwile nje-mějachmy, přetož chwatachmy poľni njeměra, zo bychmy wjele hišće nazhonili. Ale derje, zo smy tam na Dobšinskej farje sej tola tak wjele chwile wzali a wostali hač do popołdnja w lubym hospodliwym domje. Džiwna wěc! Nadobo so mje woprašaja tamny farar, hač ja njejsym něhdy brodu nosyl. Haj wězo, sym brodaty z wójskeho zajeća so wrócił a w tu-

nadobo za blidom město třoch sedmjo. Pječenu papriku smy jědli z rajsom. Wulka škla běše poľna a tuž móžachmy so wšitcy do syteje wole najěsć.

Na popołdnju so skónčnje tola zaso do swójeho hrimotaceho, wrjeskotaceho „Trabanta“ zesydachmy a jědzechmy po horach horje a dele a chwilu tež po runinje njedaloko madžarskich mjezow, z lěwego boka nam kiwachu hory Karpatow a druhy tež hród abo ruiny něhdyšeho hrodu.

Na pózdny popołdnju dojědzechmy do Košic. Wosředž města stej wulka katolska cyrkew z bohatym wumělskim wuhotowanjom znutřka. Bohužel je trochu čmowa, zo dyrbiš najprjedy swójeje woči zwučič, doniž so njedohladaš drohotnych wumělskich pokladow. Ale zaso wšak tu nimamy dosć chwile, Boží dom sej nadrobnje wobhladać. Bychmy rady ewangelsko-lutherskeho biskopa dr. Katlowskeho wopytali, ale by so wěsće stróžil, hdyž bychmy so takle njedzeli na wječor do jeho doma štyrjo mužojo zadobyli. Tuž pochodzimy po wulkej hlownej širokej hasy a nadobo nas strowi luby znaty serbski přečel z jedneho wokna: Měrčin Nowakowj Mištr Krabat w słowakskej rěči. To nas lubje zwjeseli.

To su potajkim Košicy. Jow nětko chodžimy po stopach serbskich humanistow. Sedmihródski (Siebenbürgen) wójwoda Filipa Melanchtona prosyše, zo by posłał jemu ewangelskich předarjow. Tuž wučahny tehdom cyla črjódka młodych Serbow do Słowakskeje, zo bychu tam jako ewangelscy předarjo Bože slowo připowědali. Najznačiši mjez nimi běše Jan Bokatius. Wo nim pisa Rudolf Jenč: „Jan Bokatius (serbsce snadž Bogac abo Bogas) je so narodził dnja 15. 12. 1569 we Wětošowje, małym měsće, kotrehož wobydlerjo běchu tehdy hižo wěsće z wulkeho džěla Serbjia po rodze. Přetož tele městačko cyle wjesneho razu, založene nic wot knježicerja, ale wot wjetšich knježkow, njejsu so zadobyanju Serbow tak woborale kaž so to wjetše města činiše. Tuž směmy za to mjeć, zo je tež Bokatius był Serb. Na to pokazuje nimo jeho mjena tež hrónčkowane napismo, kotrež je jemu jeho přichodny nan dał na rowny pomnik napisać. W tutym napismje so wo nim mjez druhim chwali, zo je sydom rěčow wobknježil (ore uno linguas tenuit septem), mjez nimi tež sarmatisku. Tale „sarmatiska“ rěč pak nje-móže po wšem zdaću žana druha być hač serbska.

Hdyž bě Bokatius we Wittenberku wšě wědomosće swójeho časa dostudował, bu wón za rektora šule do města Prešov w Słowakskej powołany. Tuto powołanje je z dalšim pokazmom, zo je wón najskerje był Serb. Přetož to je to wosebite na našich serbskich humanistach a z tym so woni rozeznawaju wot runočasných němskich, zo mějachu woni wuske styki z rańšimi krajemi, z Polskej, Českej a Słowakskej. Tu je Bokatius, dobywši sej hišće hódnosć doktora filozofije, z wulkim wuspěchom wučil a so nimo toho wuznamjenil jako basnik. Naby sej z basnjenjom tajkeje sławy, zo jeho kejšor Rudolf II. za krónowaneho basnika pomjenowa a jeho do stawa zemjantstwa powyšil.

1599 přesydlil so Bokatius do Košic. Tu tež přebywaše jeho krajan Jakub Januš z Choćebuza. Jan Bokatius dósta so tu bórce k wulkim česćam. Bu z měšćanostu a z měšćanskim sudnikom, sedmihródski wjerch Šćěpan Botkay, hdyž bě so tyhle stron zmoćował, póstaja jeho jako swójeho poslanca k protestantskim wjercham Němskeje. Ale brunšwikski wjerch wuda jeho kejšorej, a tón da jeho přerady dla do „Běleje wěže“ w Praze zawrěć. Pječ lět je tam sedzał. Potom so jemu poradzi, z pomocu swójeje žony čeknyć. Wróci so do Košic a bě tam 15 lět sćicha žiwy, wostajeso so wšěch zjawných zastojnstwow a politických zapletkow. Hdyž pak bě so wjerch Bethlen Gabor za krala Wuherškeje sćinil, wustupi Bokatius zaso do zjawnosće a bu jeho přiwisnik. Hdy a hdze je wumřel, njewěmy.

Tak su před 400 lětami wučahnyli Serbjia do Słowakskeje a před 100 lětami pričahnychu słowaksocy ewangelscy předarjo do Serbow, zo bychu w serbskich wosadach Bože slowo předowali, mjez nimi Lany w Choćebuzu, Dobrucki we Wojerecach a dr. Nowotny w Šprejcach, Kordina w Minakale a Lauček we Łupoji.

Njeměrna nóc

Powědančko

Z dowolnosću nakłada Friedrich Wittig,
Hamburg přeł. U. H. a J. L.

I.

Přez cyły septembr njeběh wušoł z města, a tola bě tajki wosebje rjany, ćopły septembr, kiž móžeše stareho pućowarja wabić so we wokolnej krajinje wuchodźować. Ale kaž to tak je: mějach swoje všědne služby, w lacaretach tu a tam, w kasernach a kwartěrach wojakow, kotrež mějach jako dušowpastyr druhy wopytać, a nic zabyć wójsnje jastwo a wězo tež pohrbjenišćo wojakow, kotrež založichu tehdom w juliju 1941 za čas krótkich, nahłych wojowanjow wokoło Vinicy a kotrež so w běhu 15 měsacow powjetšowaše tak spěšnje. A nětko běchu nazymske kwětki na rowach hižo nimale překćete, a hdyž chcych hišće něšto wo blyšču wukrajinskeho pónženjea widzeć, dyrbjach chwatać, kónc oktobra započina so tu druhy hižo zyma.

Derje, tajki nazymski dzeń, tajki módroblyšćaty, wětrikojty dzeń njemě so njewužiwanjow minyć. Wězo tak mysla ciwilisća, ale za nas wojakow njeje dowolene sej žadać chodźić po lěsnych pućach, po bėrniščach abo sedzeć mjelčo hodžinu při brjóze rěčki. Prawy wojak spjelni swoju službu a po wječorach chodźi do kina abo do korčmy, ale ja wšak na žadne wašnje ženje njebudu žadyn prawy wojak. „Za Was nimam žadnjeje nadźije wjac“, bě mi njedawno štabny lékař Dold rjeknył, hdyž jemu wuznawach, zo borbotach hrónčka basnika Homera chodžo wječor pozdže po droze.

Njeh tomu je, kaž chce: wažne běše najprjedy jeničce to, zo wjacore hodžiny tutoho dnja, dnja ze spěšnymi mroćelemi a ze sylnej nazymskej wóynu, za sebje wužiwach, a zo smědžachu tute hodžiny jako prawe, ćłowjeka hódne płaćić. Najlěpje je, sej prajach, zo hnydom ranje wužiwam. Na poł jednej je wobjed a jědź je pola „Prusakow“ služba. Sedža poł hodžiny w kasinje. Maja po možnosći zdwórliwje wobličo. A potom budže krasnosć hižo zaso nimo. Ale chcu so najprjedy na tutym krasnym ranju na puć podać.

W lacareje samym tak a tak njeběše ničo wosebiteho, zo bych dyrbjal přitomny być; natřeleny brjuch, kotryž běchu wčera wječor přinjesli, bě, kaž mi nócna sotra při telefonje džensa rano praješe, na poł šesćich wumrěł. W nocy hišće raz pohladach za nim, ale wón běše přez transport tak slabý, zo bě nimale cyły čas we womorje. (Dyrbjso zo zamołwić: pytnu, zo wužiwam lacaretnu rěč, kotraž rěči wo zranjenych jako wo „kolenju“ abo wo „natřelonych pľucach“; „ulkus na šěšćadwaceći dostawa diat“ praja tam: je to žalostna rěč, kotruž nochtu wužiwać.) Natřeleny do brjucha potajkim, swětlowosaty westfala, běše morwy. Džensa popołdnju budže potom čas, pytać jeho domjacu adresu,

pisac tutón zrudny list, kotryž pisac běše mój nadawk.

Ale to nětko wosta wróco. Plestrowana droha so skonči. Twarjenjej cokolroweje fabрики stejachu hižo zwonka města a hnydom po tym běch w plonej krajinje. W njej njeběše ničo zničene. Tu njeběchu žadne rozlamane wokna a žadna rozmjatana nadoba. Tu běše swět strowy, běše, kaž je wón mēnjeny w swojich přerěch dnjach po stworjenju, wulki a dobroćiwý. Njesměrna ćmowa brunosć a na njej fijałkojty blyšč: tajka běše rola. Na tamnym boku běše rěka kaž hranica; nimale žadne zawinjenje, žadyn kėrk, lědma jedna wjerba. Zady so zběha hórka ze starej klóštrskaj cyrkwy; mnoho cyblowych wěžow, kiž blyšća so nětko w rańšim slóncu, běložlota krasnota!

Ja bėžach spěšnje, jako bych chcył sej kubło dobyć. Kołowokoło žadyn zynk, jenož duće wulkeho wětra, žadyn ćłowjeski hlós, jenož mój hlós, kotryž móžeše nětko bjez wobmyslenja sam ze sobu rěčeć: budź witana nazyma! budź witana swoboda! Tuta swoboda pak njeběše bjez stracha, tuta swoboda w plonej krajinje! To drje wědžach. Samotne puće běchu strašne. Kraj surowje podtlóčowachu a wšitke slubjenja swobody so wopokazachu jako lute lžě, tuž počachu partizanajo wojować a to wot měsaca do měsaca přeco wuspěšnišo. My z lacareta dyrbjachmy to wědžeć, přetož žadyn tydźeň njezaněže, zo njebychu nam natřelnych wojakow přinjesli. Njeh je: ja chcu so we wětriku wuchodźować. Ja nochtu so wróćić. Hišće hač na pola slónych rózow tam předku a potom naprawo wokoło a při brjóze wróco.

Wězo so zaso něšto stanje; na dwėmaj abo třoch stacijach budža mje pytać. Njeh pytaja, ja so hižo wróću. Příkladny jatý wróći so sam do swojeje komorki.

Kak je na času? Bórže na poł dwanaćich. Bych móhl hišće spěšnje pohladać do jastwa a so woprašeć dla Rothweilera. Wyšeho lojtnanta Rothweilera přinjesechu wčera popołdnju po njeporadzenym pospyće samomordarstwa. Hrozna wěc. Před 4 njedzeleni jeho hakle zajachu, dokelž bě spytał so sam zranić. Ja mějach jeho za njewinowateho a po mojím zdaću z dobrej přičinu. Nětko wězo, přez tutu nowu ataku bu wón sam ze swójim njepřećelom a zatwarj sebi sam kóždy wuhlad na rehabilitaciju. Samomordarstwo dyrbi so poradzić, hewak maš jenož haru a hišće hórše z njeho. Je wójna, nichtón njemě žiwy być, kaž so jemu chce. Ale wumrěć, kaž so tebi chce, to docyla njeměš.

Tam je rěka. Husy a džiwje kački pluwaja mi naprečo, slěborne žolmy a tu tón wložny wětrik, to je rjenje, to je měr. Ně, ja tola njepóndu do

jastwa, nětko nic. Tuta hodžina sľuša dobrym wěcam. A kasino potom je hižo zaso dosć jastwa. Tak du runy puć do lacareta, přerědu wrota dypkownje štwórc na jednej, wóchny lékař přirědže runje ze swojeho pawiljona a praji: „Mahlzeit!“

Službny wojak chwata ke mni: „Knjez farar dyrbi hnydom ke knjezej hauptfeldwebelej přirěć.“

Pisanska stwa běše naprečo. Prjedy hač zastupich, wuńdže hauptfeldwebel Hirzel sam, kiž bě so mje někak dohladał a praji porokujo: „Knjeze fararjo, my Was hižo dolho pytamy.“

Wězo, sej myslach, poł so smějicy a poł zły, žadne štyri hodžiny njemóžu wuceknyc do priwatneho žiwjenja. A prašach so:

„Běše drje něšto wosebiteho?“

„Tu, jedyn telegram.“

„Nanu, što ći chcedža?“

„Zda so być chwatna wěc. Dyrbjachmy hnydom we Wašim mjenje přilubić.“

Ćitach: „Wyša komandantura Proskurow žada dušowpastyrja. Přichad srjedu w pjećich wječor nuzny. Přizjewjenje při wotdžělu III. Awto póšće Proskurow. Nawrót štwórtk móžno.“

Džensa je srjeda.

„Smy to tak přijimali, praji Hirzel. Awto z Proskurow je po puću. Wotjědže wot tu w dwėmaj a budže w prawym času tam.“

„Wězo, wězo.“

Posľuchach jenož z poł wuchom na njeho. Wotdžěl III: to běše wójsnje sudnistwo. Nětko wědžach, štož měješe z tutym telegramom na sebi: Wobdželenje na wójskosudniskim zatřelenju.

„Džakuju so, hauptfeldwebelo, je w porjadku“, jenož hišće rjeknych. „Šće hižo šefej wo tym rozprawili?“

„Haj, wón bě prjedy tu přešoł.“

„Derje.“

„Mahlzeit, knjeze fararjo.“

„Džakuju so, toho runja.“

(Pokročowanje scěhuje)

Předaj, štož maš, a rozdaj jo chudym

Wokoło lěta 1175 potrjechi wulka nuza lud w južnej Francoskej. Jeno w domach bohatej Lyonskich a Avignonskich překupcow hlodu njetradachu. Ani cyrkej ani bohaći chudym njepomhachu. Jedyn pak wědžeše, što ma činić. Na Jezusowej stawiznje wo bohatym młodžencu (Mt. 19) spózna pobožny a zamóžny překupc Pětr Waldus († 1217) swój nadawk. Jezusowe předowanje na horje bu za njeho měra žiwjenja. Wšo, štož měješe, rozda chudym a nětk sam chudy čahaše po kraju a předowaše Chrystusa. Druzy mějach so po nim a tak nasta bratrowstwo mužow, kotrymž běše kroćenje za Chrystusom najchutniša wěc. Tysacm Waldensow je cyrkej w pjeć lětstotkach přesćehanja swobodu a žiwjenje rubila. Tola waldensisku cyrkej njeje bamžowska inkwizicija zničić móhla. Wona je wostala a liči džensa na 30 000 dušow. To wšak zawěrnje njeje impozantna ličba, tola jedne znamjo!

Serbski kublanski džen w Budyšinje

Póndzelu, 2. nalětnika 1964, w Budyšinje, na Horn-
čerskej hasy, wosadny dom (Kirchgemeindehaus)

Tema: 8. kaznja

W 9 hodź. kemše, farar Šolta, Delnjo-Wujezdžanski

1. přednošk: Přisłodženje je hrěch přećiwu Bohu
a blišemu (farar Lazar-Bukečanski)

2. přednošk: Dži a njehrš dale přećiwu 8. kazni!
(sup. Wirth-Njeswačidlski)

Zhromadny wobjed

Kónc kublanskeho dnja popołdnju wokoło 16 hodź.

K nowemu létu nas postrowichu:

Prof. dr. Miloš Biš, w Praze; biskup ew. luth. cyrkwy Čechow a Polakow Cymorek w Těšnje; prof. dr. Frinta w Praze; farar Pavel Glos, ČSSR; 1. sekretar CDU Gerald Götting; dr. Viktor Hajek, synodalny senior česko bratrowskej cyrkwy w Praze; Anna Hanzálkova, ČSSR; profesor dr. Hromadka, dekan Komenskeje fakulty w Praze; farar dr. Jelinek, ČSSR; prof. dr. Kaňak, dekan Husoweje fakulty w Praze; dr. Katlovský, biskup w Košicach; Karel Kotula, biskup na wuslužbe we Waršawje; Kréméry, biskup na wuslužbe, ČSSR; dr. Vladimír Mičan, ČSSR; superintendent Jan Niewieczyca, Warszawa; farar Niebauer, ČSSR; Jiří Nowak, kancler prawosławneje cyrkwy w ČSSR; dr. Reichel, biskup bratskej Jednoty ČSSR; fararka Drahomira Soukupová, ČSSR; farar dr. Istvan Szilágyi, Madžarska; farar Struhárik, ČSSR; Pavel Tomko, farar a basnik w ČSSR; Wantuła, biskup we Waršawje.

Wosebje nas wjeseli postrow z Kanady. Knjeni Elza Kunowa, prjedy we Wulkich Zdžarach, rodź. Wawriec z Njeswačidla, nam posła list ze zbožopřecemi k hodam a k nowemu létu a so džakowaše, zo jej sćelemy do daloheho kraja „Pomhaj Bóh“. „To je mi přeco luby postrow z domizny. Jón čitajo zabywam, zo tola na tamnym boku zemje bydlu. „Pomhaj Bóh“ je mi móst, po kotrymž ruče pochwatam ze swojimi myslimi domoj.“

Štóž ma serbske přecelstwo we wukraju, njeh nam jich napismo zdžěli, zo bychmy jim tež móhli „Pomhaj Bóh“ slać.

Powědančko

Skupy čłowjek ležeše na swojim smjertnym ložu. Cyte swoje žiwjenje běše byl žiwy po hesle: Pjenjezy su wšitko! A nětk sej myśleše, zo budže

tak tež we wěčnosti. Tohodla kazaše swojim džěcom, zo bychy měšk z pjenjezami jemu do kašća sobu dale. A jako nětk do njebjes přindže, wuhlada blido, přikryte z najlěpšej a najslódnijej jědžu. „Ow, kak derje, zo mam dosć pjenjez sobu!“ wón při sebi myśleše a prašeše so jandžela, kotryž při blidze steješe: „Kelko tale sardina plaći?“ — „Jedyn pjenježk!“ — „A tale pasteta?“ — „Tež jedyn pjenježk“, džeše jandžel. „To pak je tunjo“, myśleše sej bohaty muž a zwuběra sej cyly taler z najrjeńšimi chlósčenkami. A jako chcyše jandželej zlotak dać, rjekny tón: „Tu w njebjesach plaća jenož te pjenjezy, kotrež sy we swojim žiwjenju na zemi druhim daril.“ Bohačk pak njeje nihdy we swojim žiwjenju někomu ani pjenježka daril. Nětk dyrbješe hlódnny dale hić.

Podarmo?

Wulka wjesna cyrkej je hač na poslednje městno wosadźena, tola farar so pře to njewjeseli. Ludžo wšak njejsu přišli, zo bychy Bože slowo slyšeli, ně, chcedža być pódla, dokelž bu runje na kerchowje najwjetši bur cyteje wsy pochowany. Nježože bě jeho ze wšeho džěta storhnyło. Njedzeli je wulka cyrkej próždna a tež na biblisku hodžinu jenož mała horstka swěrných chodži. Na to naš farar myslí, jako k wołtarjej kroči. Tež na wšu prócu a starosć, z kotrež kóžde předowanje a kóždu biblisku hodžinu přihotuje. To so tola njewuplaći za tajku horstku? A wšitcy čí, kotřiž su sej nětko runje džensa do cyrkwy zaběželi, što čí wot njeho wočakuja? Wšitko, jenož nic to, štož ma wón jim dać: chutne a jednore wukladowanje Božeho slowa. Farar čuje, kak su wuši a wutroby zamknjene. A hdyž bě prajil hamjeń, wón wě: Wšitko bě podarmo.

Po někotrych lětach pak farar zhoni, zo bě wudowje bohateho bura slowo, kotrež bě wón na tamnym dnju předował a wukladował, hluboko do

wutroby zašlo. A wón smědžeše dožiwić, zo jeho předowanje bohate plody nješeše.

Dawaj Bože slowo dale!

Cyrkwinski prezident Niemöller rjekny raz w předowanju, zo je so jemu džalo, kak je so Wšehomócnny na Sudnym dnju Adolfa Hitlera prašal: „Kak sy ty to wšitko činić móhl?“, a kak je Hitler wotmołw: „Mi tola njeje ničto ewangelij připowěda!“ — Hitlerowa wotmołwa, kaž je so to Niemöllerej džalo, je za nas wulke prašenje: Je naše žiwjenje swědčenje za druhich, zo tu Bóh je? Nas, kotřiž Bože slowo slyšimy a znajemy, budže so sudnik swěta něhdy prašeć, hač smy jo tež před swojimi sobučlowjekami wobswědčili.

Ž wosadow

Bukecy. Cyrkwinska rozprawa 1963 (Ličby w spinkomaj počahuja so na lěto prjedy, potajkima na 1962).

Wukřćilo je so 41 (49) džěci, 14 (29) hólcow a 27 (20) hólcow. Konfirmadow bě 61 (24), 35 (7) hólcow a 26 (17) hólcow. Wěrowanjow běše 17 (19). Ličba wustupow běše 6 (7) a zastup 1 (1). K spowědži a k Božemu wotkazanju mějachmy 1 306 (1 263) wosadnych, 474 (431) muskich a 832 (832) žónskich. W našim časopisu zajimuje tež ličba Serbow a Němcow. 1 119 (1 059) wosadnych běše na němskej spowědži a 284 (204) na serbskej. 103 bu doma a na wsach wonka wopravjenych. Zběrali smy wšohramadže 15 001 (12 535) hr., kolekty za našu cyrkej 5 688 (5 171), za krajnu cyrkej 2 259 (2 469), při wopravjenjach 268 (286), při zběrkach po hasach 2 795 (2 922), za zwonkowne misionstwo 726 (1 005), za hlódných na swěće (hač 31. 12. 1963) 1 335 (—), w bibliskich hodžinach a na lěsných kemšach 932 (582), džakny wopor konfirmadow a młodžiny 498 (1 000) a kolekta při jubileju wosadneho domu 500 hr. Wšitkim daricelam wutroby džak!

Njeswačidlo. Křćenja: 39 (48) — 20 hólcow, 19 hólcow. Konfirmacija: 21 (28) — 9 hólcow, 12, hólcow. Wěrowanja 15 (15). Pohrjeby křesćanske: 40 (41) — 2 njekřesćanske pohrjebaj. Hosćo za Božim blidom 1 061 (1 270). Mjez nimi 202 Serbow. Dary: 23 019,79 hr. (20 389,01 hr.).

Wosebje radostnej dnjej za našu wosadu w zašlym léce běstaj 30. 3., hdyž mózachmy z wulkej radosću swoje nowe zwony powitać, a 6. 4. džen poswěćenja zwonow.

Wosadnaj Rudolf Weber a Gerhard Hójbjan běstaj tuón wažny podawk zfilmowaloj a nam 15. 1. 1964 swojej rjanej filmaj pokazaštaj. To běše za nas wšitkich wulke wjesele! W.

Naktad Domowina. — Wuchadža z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jónkroć za měsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangeliskich duchownych. — Hłowny zamolwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidlski. — Čiść: III-4-9, Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje.